

ХРОНІКА НАУКОВОГО ЖИТТЯ

УДК 811.161.2:811.511.141]06:050(091)

DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2659.2021.30.20>

Мігай Кочіш, д-р Угорської академії наук, проф.
 ORCID: 0000-0002-0513-5735
 e-mail: kocsism@lit.u-szeged.hu
 Сеґедський університет, Сеґед, Угорщина

МОВОЗНАВЧІ СТАТТІ НА СТОРІНКАХ ПЕРІОДИКИ HUNGARO-RUTHENICA

Присвячується огляду статей із мовознавства, які побачили світ у 8-ми томах періодики *Hungaro-Ruthenica*. Серію було засновано з метою видання матеріалів наукових конференцій з україністики, що організуються в Сеґеді, починаючи з 1996 р., кожного третього року. У цих заходах спочатку брали участь лише ті філологи й історики, які працюють в угорських закладах вищої освіти, але згодом, завдяки закордонним учасникам, коло доповідачів розширилося.

У першій частині цієї роботи ануються статті, написані колегами угорських закладів вищої освіти, а в другій – дається повний реєстр мовознавчих публікацій усіх учасників конференцій, що були надруковані в цій серії видань. Анотації, що є в першій частині, доповнюються також бібліографічними даними послідовних, написаних із тої ж теми, праць авторів, що демонструє й вагомість сеґедських конференцій і періодики *Hungaro-Ruthenica* в історії угорської україністики останніх десятиріч.

Ключові слова: історія української мови, сучасна українська мова, українсько-угорські міжмовні контакти.

1996 р. угорські філологи вирішили організувати наукову конференцію в Сеґеді, на яку були запрошені всі філологи й історики, які в той час працювали в угорських закладах вищої освіти і займалися дослідженням української мови, літератури або історії країни. Мета організаторів була така: забезпечити угорським україністам можливість для ознайомлення з новими дослідженнями своїх колег. У цьому заході, як і згодом у подальших, взяли участь також лектори мови й докторанти угорських університетів, незалежно від їхніх національностей. Зауважимо, що в той час освіта з української мови та літератури в Угорщині існувала в трьох містах: у Будапешті в Університеті ім. Лоранда Етвеша – із 1961 р., у Сеґедському університеті – із 1993 р. і в Ніредьгазькому інституті – із 1993 р. Учасники наукового заходу були згодні з тим, щоб у майбутньому такі конференції проходили кожного третього року, а матеріали було видано окремими збірниками. Так і народилась періодика *Hungaro-Ruthenica*, у 8-ми томах якої подані тексти доповідей 8-ми сеґедських наукових конференцій.

Коло доповідачів згодом розширилося, конференції почали відвідувати й закордонні гості, які приїжджали, здебільшого, з України. Отже, збірники під назвою *Hungaro-Ruthenica* містять у собі 73 наукові статті. Вони написані угорською, українською, іншими слов'янськими й англійською мовами. Ми зацентруємо увагу на публікаціях із мовознавства.

Наш огляд складається з двох частин. У першій, згідно з первинною метою організації цих сеґедських конференцій, повідомляється про статті колег із закладів вищої освіти Угорщини. Ми будемо не лише в декількох словах показувати зміст подібних публікацій, але й вказуємо на їхнє продовження в інших наукових виданнях, щоб читачі цих рядків змогли якнайімовірніше увияти собі вагомість цієї періодики в історії угорської україністики. Друга частина цього повідомлення є повним переліком статей, які були написані на мовознавчому терені. Номером, який стоїть перед кожною бібліографічною одиницею реєстру, ми користуємося у першій частині, в авторському тексті якої він дається, як посилання, у квадратних дужках.

I. ДОСЛІДЖЕННЯ УГОРСЬКИХ МОВОЗНАВЦІВ НА СТОРІНКАХ HUNGARO-RUTHENICA

Найчастішим гостем конференцій з будапештських дослідників був проф. **Андраш Золтан**. У своїй першій публікації, що побачила світ у нашій періодики, він висловлює критичні зауваження до форм у словниках з історії східнослов'янських мов [79], серед яких три, а, власне, *госоударь*, *доходь* і *кма(т)*, зафіксовано в Словнику

староукраїнської мови XIV–XV ст. (докладніше див. пізніші праці з цієї тематики в інших виданнях: [23; 24]). А. Золтан присвячує одну статтю історії староукраїнського та старобілоруського фразеологізмів (*вн*)*пустити вольне / вольно й пустити свободне* [83], а іншу – кирилично-латинським графічним гібридам, які спостерігаються на плакатах і вивісках Львова [25]. Публікація доповіді, що була прочитана на конференції 2011 р., про хронологію тих давніх слов'янських запозичень в угорській мові, у яких відображається назалізація [27], є, на нашу думку, однією з найцікавіших праць, опублікованих ним в цій серії (див. також [22; 82; 88]). У наступному номері та в інших працях [84; 85] А. Золтан писав про походження угорського іменника *vizsga* 'іспит, екзамен', пов'язуючи його із праслов'янським дієсловом **vyžigati* [81]. Велику увагу він приділив дослідженню угорського складеного майбутнього в ареальному аспекті [26]. Учений припускає, що воно може бути калькою слов'янської конструкції в початковому значенні допоміжного дієслова (див. також [20; 21; 80; 86; 87]).

Переважна більшість останніх публікацій вийшла з-під пера мовних лекторів будапештського університету. **Микола Олехнович** займається відношенням слова та фразеологізму [1], а **Лариса Станкевич** – стійкими одиницями східнослов'янських мов із різними компонентами: *чоловік (хлопчик, дід)* і *жінка (дівка, баба)* [48], а також *гість* [47]. **Ричардас Петкевичус** має теж дві публікації: перша присвячена етимології слів литовського *lángas* 'окно' й угорського *láng* 'пламя' [41], а друга – відмінюванню іменників у Львівському Апостолі 1574 р. [42]. **Маріан Лявінець** у своїй статті порівнює два видання *Карпаторуського букваря* І. Добоша та П. Федора [38]. **Оксана Ковач** пропонує етимологію для угорських слів *vizsga*, *vizsgál* [28], що відрізняється від запропонованої гіпотези А. Золтана. **Оксана Ташкович** демонструє можливості й описує значення спільностей-онлайн у навчанні української мови [71]. Докторант **Вілмош Ґаздаґ** публікує дві статті: про особливості використання мови угорських учнів Закарпаття [61] і про східнослов'янські запозичення в угорських говірках області [62]; зауважимо, що наукова спільнота має можливість ознайомитися і з його пізнішими повідомленнями з цих тем [19; 63; 64].

На другій конференції професор Ніредьгазького інституту **Іштван Удварі** оголосив проєкт складання українсько-угорського і, потім, угорсько-українського словників. Він показав передмову першого словника [77], який пізніше вийшов у шести томах під скромною назвою "База даних українсько-угорського словника" [78] і містив понад 92 тисяч словникових статей. Редактором

двотомного угорсько-українського словника [75] був теж проф. І. Удварі, який, на жаль, не дожив до виходу другого тому. Процес укладання цих словників докладно представлений у повідомленні одного зі співробітників – **Ренати Романюк** [46]. У нашій періодиці І. Удварі опублікував ще дві статті: одну про роль Олександра Духновича у формуванні русинської літературної мови [50], а іншу, що з'явилася вже посмертно, про угорські запозичення в літературній мові закарпатських русинів [76].

Із праць ніредьгазьких колег особливої уваги заслуговують публікації **Слисавети Барань**. Вони представлені в п'яти томах серії. Є. Барань демонструє широке коло наукових інтересів: вплив угорської мови на лексичний склад *Словаря русинського язика* Юрія Чорі [60] (див. також: [14; 15; 18]), класифікація гунгаризмів у творах русинських письменників Західної України [59], творча діяльність двох угорських, за походженням закарпатських, мовознавців: про дослідження Шандора Моканя вона пише з погляду українського мовознавства [9], а про Еміля Балецького – як діалектолога [12] (див. також [8; 10; 11]). А також Є. Барань знайомить нас зі здобутками тієї плідної роботи, яка проводилась у галузі українсько-угорського та угорсько-українського словникарства, здебільшого з початку 90-х рр. ХХ ст. [16] (див. також [13; 17; 58]).

Андреа Абоні, котра теж взяла участь у редагуванні згаданої вище "Бази даних...", аналізує лексичні германізми в цьому українсько-угорському словнику [56], а, у наступній томі періодици – у виданнях, написаних русинською народною мовою [57]. Вона знайомить нас із дослідницькою роботою в Ніредьгазі, яка продовжилася і після смерті І. Удварі [55].

Із-під пера ніредьгазьких колег вийшли ще дві публікації, зокрема **Сергій Панько** дає короткий опис засобів передачі предикативних значень наявності та присвійності в українській мові [39], а **Імре Пачаї** пише про мовні відбитки фольклорного союзу Карпат [40].

Рано трагічно померлий славіст Еґерського інституту **Лайош Секе** виступив лише на одній конференції, представивши доповідь про використання українських літургічних книг у давній Угорщині [70].

Із-поміж господарів конференцій – професор **Імре Тот** – аж до своєї смерті брав активну участь у роботі всіх заходів. Його публікації присвячені найважливішим фонетичним і морфологічним особливостям Добролювського євангелія [72], протографу та датуванню так званого Музейного євангелія № 104 [73], відбитку праслов'янських звукосполучень **tъrt*, **tъrt* у рукописах південних і східних слов'ян [49]. Він ділиться з нами своїми роздумами і про харківську лінгвістичну школу [74]. Зауважимо, що постать і діяльність засновника цієї школи зацікавила й іншого лінгвіста – **Наталію Шайтош** [52].

Дослідник міжмовних контактів угорської та слов'янських мов **Шандор Мокань** пише про користь етнографічних знань в аналізі запозичених слів [69] і про походження деяких лексем, які в угорській і карпато-українській мовах мають подібну семантику [68]. Із докторантів Сеґедського університету **Іштван Пожгаї** у своїй статті розбирає вживання зредукованих голосних у Синайському патерику XI–XII ст. [43] (див. також [44]) і літери *ъ* у Виголексинському збірнику кінця XII ст. [45]. **Вікторія Штефуца** досліджує угорські особові назви [53] і назви урядовців [54] у молдавських грамотах XIV–XV ст., а **Галина Антошків** – особливості явища так званих вставних і випадних голосних у сучасній українській мові [2].

Слов'янські лектори також помістили свої публікації в нашій періодиці. **Савелина Банова** пише про вплив рідної у процесі засвоєння іноземної мови [7], **Наталія**

Ханикіна – про класифікацію дієслів зі значенням фізичного та психічного стану суб'єкта [51]. Сучасний лектор української мови **Ірина Багмут** виступає з чотирма повідомленнями. Вона досліджує зв'язок між афіксами та значенням лексем [3], роль тексту в навчанні українській мові як іноземній [6], лексичним новотворам останніх років [5] і використання в минулому часі видових форм сучасної української мови [4].

Редактор серії *Hungaro-Ruthenica* **Мірай Кочіш** виступив із доповідями на всіх конференціях. Із його статей дві присвячені українським рукописам XVI ст., що зберігаються в Угорщині – Скотарському учительному євангелію [66] і Сеґедській мінеї [33] (див. також [30]; видання текстів: [37; 67]). Він займається дивною староукраїнською іменниковою формою *мочь* [36], орфографією Шарошпатацького євангелія XVI ст. [65], вживанням деяких йотованих літер у пам'ятках того ж століття [31], етимологією слів *гайдук*, *добош*, *доломан* [32]. М. Кочіш цікавиться теж формуванням сучасного українського правопису: він пише про роль у цій історії Михайла Максимовича [34] і про друкарню Пештського університету в м. Буда, де в першій половині XIX ст. побачили світ перші сербські й українські книги – без кінцевого твердого знака [35] (див. також [29]).

Дев'ята сеґедська наукова конференція, передбачена 2020 р., через пандемію була відкладена. Проте ми сподіваємося, що багато цих заходів згодом зможе продовжуватися, бо це сприяло б і виданню нових публікацій у серії *Hungaro-Ruthenica*.

Список використаної літератури

1. Аляхновіч М. Сістэмнасьць адносін сэнсавага звяна "слова – фразеалагізм" у беларускай і украінскай мовах // *Hungaro-Ruthenica*. – 1998. – I. – С. 59–64.
2. Антошків Г. Вставні та випадні о, е наприкінці слова // *Hungaro-Ruthenica*. – 2011. – V. – С. 29–35.
3. Багмут І. Афікси і семантична структура лексеми // *Hungaro-Ruthenica*. – 2011. – V. – С. 47–55.
4. Багмут І. Видові форми української мови: Використання в минулому часі // *Hungaro-Ruthenica*. – 2018. – VIII. – С. 7–17.
5. Багмут І. Лексичні новотвори та суспільно-політична ситуація в Україні кінця 2013–2014 рр. // *Hungaro-Ruthenica*. – 2015. – VII. – С. 19–30.
6. Багмут І. Текст у системі навчання українській мові як іноземній // *Hungaro-Ruthenica*. – 2012. – VI. – С. 33–42.
7. Банова С. Някои наблюдения върху родноезиковата интерференция. *Hungaro-Ruthenica* // 1998. – I. – С. 65–72.
8. Барань Є. Еміль Балецький – дослідник закарпатських українських говорів (перший етап наукової діяльності) // Еміль Балецький – мовознавець, письменник, освітянин: Збірник наукових робіт Міжнародного наукового семінару / Барань Є. (ред.). – Берегове–Ужгород: ЗУІ ім. Ф. Ракоці II – ТОВ "РІК-У", 2020. – С. 21–40.
9. Барань Є. Дослідження Шандора Моканя в галузі українського мовознавства // *Hungaro-Ruthenica*. – 2012. – VI. – С. 43–53.
10. Барань Є. Еміль Балецький – дослідник закарпатських українських говорів (другий етап наукової діяльності). До 100-річчя від дня народження // *Studia Slavica Hung.* – 2019. – 64/1. – С. 13–26.
11. Барань Є. Еміль Балецький – дослідник української мови (до 100-річчя від дня народження) // *Українська мова*. – 2018. – 2018/4. – С. 150–161.
12. Барань Є. Еміль Балецький як діалектолог // *Hungaro-Ruthenica*. – 2015. – VII. – С. 31–38.
13. Барань Є. З історії українсько-угорської та угорсько-української лексикографії. Г. Скрипник (гол. редактор) // IX Міжнародний конгрес українців. Мовознавство. Збірник наукових статей. – Київ: Видавництво ІМФЕ, 2018. – С. 578–587.
14. Барань Є. Лексика угорського походження та її тлумачення в історичних словниках української мови // *Studia Slavica Hung.* – 2013. – 58/1. – С. 27–37.
15. Барань Є. Лексичні гунгаризми у творах українських письменників Закарпаття // *Українська мова*. – 2009. – 2009/2. – С. 56–69.
16. Барань Є. Новий етап у розвитку українсько-угорського та угорсько-українського словникарства (з середини ХХ століття) // *Hungaro-Ruthenica*. – 2018. – VIII. – С. 29–41.
17. Барань Є. Початки українсько-угорського та угорсько-українського словникарства. П. Гриценко (відпов. редактор) // Діалектологічні студії 11. Слово – словник – корпус. – Львів: Інститут українознавства ім. Крип'якевича НАН України, 2018. – С. 52–64.
18. Барань Є., Черничко С. Дослідження українсько-угорських міжмовних контактів у Закарпатському угорському інституті ім. Ференці Ракоці II. Soós K., Orosz I., Csernicskó I. és más. (szerk.) // *Acta Beregsasiensis. A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola tudományos évkönyve*. – 2009. – 2009/1. – С. 91–112.

19. Газдаг В. Використання мов (рідної та державної) угорськомовними учнями Закарпаття. PhDr, Marcel Černý Ph D Mgr; Kateřina, Kedron Ph D; PhDr, Marek Příhoda Ph D (szerk.) // *Prolináni Slovanských Prostedí*. – Prague: Russia Altera, 2012. – С. 185–194.
20. Золтан А. Венгерское сложное будущее в ареальном аспекте. Кatalin Kroo (гл. ред.), Ева Бона (ред.) // *Голоса русских филологов из Будапешта: Литературоведение и языковедение на Кафедре русского языка и литературы Университета им. Лоранда Этвеша*. – Будапешт: ELTE Eötvös Kiadó, 2018. – С. 61–66.
21. Золтан А. Венгерское сложное будущее в славянском контексте. Запольская Н., Обижаева М. (ред.) // *Восьмие Римские Кирилло-Мефодиевские чтения: Материалы конференции*. – Москва: Индрик, 2018. – С. 65–70.
22. Золтан А. Вопрос о древнейшем пласте славянских заимствований в венгерском языке и хронология деназализации носовых в славянском. Главные редакторы: А. Ф. Журавлев, Н. Е. Ананьева // *Современная славистика и научное наследие Самуила Борисовича Бернштейна: Тезисы докладов международной научной конференции*. – Москва: Институт славяноведения РАН, 2011. – С. 31–35.
23. Золтан А. Зі спостережень над історичними словниками східнослов'янських мов // *Діалектологічні студії 11: Слово – словник – корпус*. – Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2018. – С. 217–224.
24. Золтан А. Истны и курьезы в исторических словарях восточнославянских языков XX–XXI вв. // *Вестник Московского государственного областного университета (электронный журнал)*. – 2017. – № 4. – С. 1–12. URL: www.evsnik-mgou.ru.
25. Золтан А. Латино-Кириллиця: Кирилично-латинські графічні гібриди на плакатах і вивісках Львова // *Hungaro-Ruthenica*. – 2011. – V. – С. 219–222.
26. Золтан А. Угорське складене майбутнє в ареальному аспекті // *Hungaro-Ruthenica*. – 2018. – VIII. – С. 183–188.
27. Золтан А. Хронологія давніх слов'янських запозичень в угорській мові з відображенням назалізації // *Hungaro-Ruthenica*. – 2012. – VI. – С. 187–192.
28. Ковач О. До питання слов'янського походження угорських vízsga, vizsgál: Полемічні зауваження до етимології, запропонованої Любором Краликом // *Hungaro-Ruthenica*. – 2015. – VII. – С. 119–127.
29. Кочиш М. К рождению современного украинского правописания // *Studia Slavica Hung.* – 2018. – 63/1. – С. 79–88.
30. Кочиш М. Украинские рукописи в Венгрии: Исследования по Скотарскому учительному евангелию и Сегедской минее XVI века. – Сегед: Сегедский университет, 2014.
31. Кочиш М. Декілька зауважень до історії українського правопису // *Hungaro-Ruthenica*. – 2011. – V. – С. 111–119.
32. Кочиш М. До питання історії деяких слів української мови // *Hungaro-Ruthenica*. – 2018. – VIII. – С. 79–83.
33. Кочиш М. Зошити Сегедської мінеї // *Hungaro-Ruthenica*. – 2001. – II. – С. 183–189.
34. Кочиш М. Михайло Максимович: етимологіст чи фонетик? // *Hungaro-Ruthenica*. – 2012. – VI. – С. 93–96.
35. Кочиш М. Місто, де поховали ер // *Hungaro-Ruthenica*. – 2015. – VII. – С. 115–118.
36. Кочиш М. Міч // *Hungaro-Ruthenica*. – 2006. – III. – С. 203–205.
37. Кочиш М. Скотарське учительне евангеліє – український гоміліяр 1588 року / передм. проф. Василя Німчука. [= *Bibliotheca Slavica Savariensis IV*. Redigit: Károly Gadányi] – Сомбатгей, 1997.
38. Лявинец М. Карпаторусский букварь И. Добоша и П. Федора: Можно ли считать первое (1925 г.) и второе (1929 г.) издание Букваря одной и той же книгой? // *Hungaro-Ruthenica*. – 2012. – VI. – С. 119–130.
39. Панько С. Розрізнення значень неясності і присвійності з погляду способів їхньої мовної реалізації // *Hungaro-Ruthenica*. – 1998. – I. – С. 57–58.
40. Пачаи И. Ареальные контакты, отражающие фольклорный союз Карпат: Результаты микролингвистического анализа // *Hungaro-Ruthenica*. – 1998. – I. – С. 51–56.
41. Петквявичюс Р. К этимологии слов: Литовское lángas 'окно' и венгерское láng 'пламя' // *Hungaro-Ruthenica*. – 2008. – IV. – С. 171–174.
42. Петквявичюс Р. Склонение существительных с основой на –i в "Деяниях апостольских" Львовского "Апостола" 1574 года // *Hungaro-Ruthenica*. – 2011. – V. – С. 167–176.
43. Пожгаи И. Редуцированные гласные в предлогах в Синайском патерике // *Hungaro-Ruthenica*. – 2001. – II. – С. 161–173.
44. Пожгаи И. Синайский патерик: Лигвистический анализ кодекса Государственного Исторического музея под сигнатурой Син. 551. – Сегед: Сегедский университет, 2004.
45. Пожгаи И. Употребление буквы ъ в Выголексинском сборнике конца XII в. // *Hungaro-Ruthenica*. – 2008. – IV. – С. 175–190.
46. Романок Р. Лексикографічна робота на кафедрі української та русинської філології Ніредьгазької вищої школи // *Hungaro-Ruthenica*. – 2008. – IV. – С. 19–23.
47. Станкевич Л. Устойчивые единицы языка с компонентом гость в восточнославянских языках // *Hungaro-Ruthenica*. – 2018. – VIII. – С. 125–133.
48. Станкевич Л. Устойливія адзінкі мовы сансавага поля "мужчына – жанчына" ва ўсходнеславянскіх мовах // *Hungaro-Ruthenica*. – 2006. – III. – С. 177–182.
49. Тот И.Х. К истории праславянских звуко сочетаний *tъrt, *tъrt в болгарском и русском языках // *Hungaro-Ruthenica*. – 2008. – IV. – С. 223–228.
50. Удвари I. Александр Духнович – продовжатель традиції русинського літературного мови // *Hungaro-Ruthenica*. – 2006. – III. – С. 107–115.
51. Ханикіна Н. Лексико-семантична класифікація дієслів на позначення фізичного та психічного стану суб'єкта // *Hungaro-Ruthenica*. – 2008. – IV. – С. 91–95.
52. Шайтош Н. Александр Афанасьевич Потеня и Харьковский университет: Середин XIX – начало XX столетия // *Hungaro-Ruthenica*. – 2008. – IV. – С. 191–204.
53. Штефуца В. Угорські особові назви в українсько-молдавських грамотах XIV–XV століття // *Hungaro-Ruthenica*. – 2011. – V. – С. 195–199.
54. Штефуца В. Угорські особові назви та назви урядовців у грамотах XIV–XV століття // *Hungaro-Ruthenica*. – 2008. – IV. – С. 217–222.
55. Abonyi A.T. A nyíregyházi ukráinisztiка és ruszinisztiка Udvari István után (2005–2011) [Україністика і русиністика в Ніредьгазе после смерті Іштвана Удвари (2005–2011)] // *Hungaro-Ruthenica*. – 2012. – VI. – С. 7–15.
56. Abonyi A.T. Az ukrán–magyar szótár lexikai germanizmusairól // *Hungaro-Ruthenica*. – 2008. – IV. – С. 25–40.
57. Abonyi A.T. Lexikai germanizmusok ruszin népryelvű kiadványokban // *Hungaro-Ruthenica*. – 2011. – V. – С. 7–27.
58. Bárány E., Gazdag V. Magyar–ukrán és ukrán–magyar szótárak a 21. században. Fábán Zsuzsanna (szerk.) // *A magyar és a szomszédos országok többségi nyelveinek kétnyelvű szótára*. – Budapest: Tinta Könyvkiadó, 2017. – P. 42–64.
59. Bárány E. A hungarizmusok fogalmköri csoportosítása a kárpátaljai ruszin irodalomban // *Hungaro-Ruthenica*. – 2011. – V. – P. 57–82.
60. Bárány E. A magyar lexikai kölcsönzés eredményeiről: Jurij Čori // *Slovar' rusynskoho jazyka alapián* // *Hungaro-Ruthenica*. – 2008. – IV. – P. 51–68.
61. Gazdag V. A Beregszászi járás ukrán tannyelvű iskoláiban tanuló magyar diákok nyelvhasználati sajátosságai // *Hungaro-Ruthenica*. – 2012. – VI. – P. 77–91.
62. Gazdag V. A kárpátaljai magyar nyelvjárások keleti szláv kölcsönzavainak szemantikai változásairól. Karmacs, Zoltán; Máté, Réka (szerk.) // *Nyelvek és nyelvátalakítások térben és időben*. – Ungvár: RIK-U Kiadó, 2018. – P. 132–138.
63. Gazdag V. A kárpátaljai magyar nyelvjárásokban meghonosodott keleti szláv kölcsönzavak alakváltozatainak létrejöttéről // *Hungaro-Ruthenica*. – 2018. – VIII. – P. 69–77.
64. Gazdag V. Az anyanyelv használati körének módosulási Kárpátalján. Kötél, Emöke; Szoták, Szilvia (szerk.) // *Határhelyzetek IV. Hagyomány és jövőkép. Anyanyelv(ek), oktatáspolitikai stratégiák, karrierkötés*. – Budapest: Balassi Intézet Márton Áron Szakkollégium, 2013. – P. 94–120.
65. Kocsis M. A Sárospataki Evangélium helyesírásáról // *Hungaro-Ruthenica*. – 2008. – IV. – P. 103–109.
66. Kocsis M. Az 1588. évi ukrán homiliumról // *Hungaro-Ruthenica*. – 1998. – I. – P. 169–174.
67. Kocsis M. The Szeged Minea. A Cyrillic Manuscript from the Late 16th Century. [= *Bibliotheca Slavica Savariensis VI/1–3*. Redigit: Károly Gadányi] – Szombathely, 1999–2001.
68. Mokány S. Betekintés néhány azonos szemléletet tükröző magyar és (kárpát)ukrán szó keletkezés módjába // *Hungaro-Ruthenica*. – 2008. – IV. – P. 159–169.
69. Mokány S. Jövevényező-kutatás és néprajz: Areális nyelvészeti-néprajzi tanulmány // *Hungaro-Ruthenica*. – 2006. – III. – P. 183–201.
70. Szóke L. Az ukrán liturgikus könyvek használatának problémái a történelmi Magyarországon // *Hungaro-Ruthenica*. – 2006. – III. – P. 125–133.
71. Taskovics O. Online közösségek az ukrán mint idegen nyelv tanításában // *Hungaro-Ruthenica*. – 2018. – VIII. – P. 135–141.
72. Tóth H. I. A Dobro-angélium jelentősége az ukrán nyelvtörténet számára // *Hungaro-Ruthenica*. – 1998. – I. – P. 155–162.
73. Tóth H. I. A Múzeumi Evangélium datálásának és rokonságának kérdéseiről // *Hungaro-Ruthenica*. – 2006. – III. – P. 169–175.
74. Tóth H. I. Gondolatok a harkovi nyelvészeti iskoláról // *Hungaro-Ruthenica*. – 2001. – II. – P. 133–137.
75. Udvari I. Magyar–ukrán szótár I–II. – Nyíregyháza: Nyíregyházi Főiskola, 2005–2006.
76. Udvari I. On the Question of Hungarian Loanwords in the Literary Language of Subcarpathian Rusyns // *Hungaro-Ruthenica*. – 2008. – IV. – P. 9–17.
77. Udvari I. Szerkesztői megjegyzések a készülő ukrán–magyar szótárhoz: Előszó és mutató a szótárból // *Hungaro-Ruthenica*. – 2001. – II. – P. 139–160.
78. Udvari I. Ukrán–magyar szótári adatbázis I–VI. – Nyíregyháza: Nyíregyházi Főiskola, 2000–2003.
79. Zoltán A. "Régi" szavak új szótárakban: A keleti szláv nyelvtörténeti szótárak néhány furcsasága // *Hungaro-Ruthenica*. – 1998. – I. – P. 163–168.
80. Zoltán A. A fog segédige szláv párhuzamai. Dudás Mária – Dudás Előd (szerk.) // *Velencétől Dubrovnikig: Köszöntő kötet Vig István tiszteletére*. – Budapest: ELTE BTK Szláv Filológiai Tanszék, 2018. – P. 251–264.
81. Zoltán A. A magyar vizsga szó eredetéről // *Hungaro-Ruthenica*. – 2015. – VII. – P. 283–290.
82. Zoltán A. A szláv denazalizáció a magyar szavak tükrében: Bárdosi Vilmos (szerk.) // *A szótól a szövegig: Az MTA Modern Filológiai Társasága tudományos konferenciájának előadásai*. – Budapest: Tinta Könyvkiadó, 2012. – P. 277–280.
83. Zoltán A. Aszimmetrikus szólások – szabadon bocsát/enged : rabul/foglalyl ejt // *Hungaro-Ruthenica*. – 2008. – IV. – P. 239–245.
84. Zoltán A. Darázs és vizsga. Báth M. János; Bodó Csanád; Kocsis Zsuzsanna (szerk.) // *A nyelv dimenziói: Tanulmányok Juhász Dezső tiszteletére*. – Budapest: ELTE Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézete – Magyar Nyelvtudományi Társaság, 2015. – P. 161–167.

85. Zoltán A. Einige Bemerkungen zu Lubor Králíks slawischer Etymologie von ung. vizsga, vizsgál // *Studia Etymologica Cracoviensia*. – 2014. – 19. – P. 211–213.

86. Zoltán A. Miért éppen fog a jövő idő segédigéje? // *Acta Hungarica*. – 2018. – 23. – P. 42–47. URL: http://real.mtak.hu/72625/1/acta_hungarica.pdf.

87. Zoltán A. Miért éppen fog a jövő idő segédigéje? Lizanec Péter (szerk.) // *Nyelvek, irodalmak és kultúrák kölcsönhatása a globalizáció korában: Az UNE Hungarológiai Központja 30. évfordulója alkalmából rendezett nemzetközi tudományos konferencia*. – Ungvár: Ungvári Nemzeti Egyetem, 2018. – P. 14.

88. Zoltán A. Szláv nazálisokat tükröző régi szláv jövevényszavaink időrendje: Legendák, kódexek, források: Tanulmányok a 80 esztendő H. Tóth Imre tiszteletére. Szerk. Kocsis Mihály, Majoros Henrietta. – Szeged: SZTE Szláv Intézet, 2012. – P. 383–387.

References

1. Aliachnovič, M. (1998). Sisternasc adnosin sensavaha zviana "slova – fraziealahizm" u bielaruskaj i ukrainskaj movach [Systematic relations of the semantic link "word - phraseology" in the Belarusian and Ukrainian languages]. *Hungaro-Ruthenica*, I, pp. 59–64. (In Beloruss.).

2. Antoshkiv H. Vstavni ta vpadni o, e naprykintsi slova [Inserted and dropped o, e at the end of the word]. *Hungaro-Ruthenica*, 2011, V, pp. 29–35. (In Ukr.).

3. Bahmut, I. (2011). Afiksny i semantyczna struktura leksemy [Affixes and semantic structure of a token]. *Hungaro-Ruthenica*, V, pp. 47–55.

4. Bahmut, I. (2018). Vydovi formy ukrainskoi movy: Vykorystannia v mynulomu chasi [Aspect forms of the Ukrainian language: Use in the past tense]. *Hungaro-Ruthenica*, VIII, pp. 7–17. (In Ukr.).

5. Bahmut, I. (2015). Leksychni novotvory ta suspilno-politychna sytuatsiia v Ukraini kintsia 2013–2014 rr. [Lexical innovations and the socio-political situation in Ukraine at the end of 2013–2014]. *Hungaro-Ruthenica*, VII, pp. 19–30. (In Ukr.).

6. Bahmut, I. (2012). Tekst u systemi navchannia ukrainskii movi yak inozemni [Text in the system of teaching Ukrainian as a foreign language]. *Hungaro-Ruthenica*, VI, pp. 33–42. (In Ukr.).

7. Banova, S. (1998). Nyakoi nablyudeniya vürkhu rodnoezikovata interferentsiya [Some observations on native language interference]. *Hungaro-Ruthenica*, I, pp. 65–72. (In Bulg.).

8. Bárány, E. (2020). Emil Baletskiy – doslidnyk zakarpatskykh ukrainskykh hovoriv (pershyi etap naukovoi diialnosti) [Emil Baletskiy – researcher of Transcarpathian Ukrainian dialects (the first stage of scientific activity)]. In: Emil Baletskiy – movoznavets, pysmennyk, osvitiiany: Zbirnyk naukovykh robit Mizhnarodnoho naukovo seminaru [Emil Baletskiy – linguist, writer, educator: Collection of scientific works of the International scientific seminar] (pp. 21–40). Bárány, E. (ed.). Berehove–Uzhhorod: ZUL im. F. Rakotsi II – TOV "RIK-U". (In Ukr.).

9. Bárány, E. (2012). Doslidzhennia Shandora Mokania v haluzi ukrainskoho movoznavstva [Sandor Mokani's research in the field of Ukrainian linguistics]. *Hungaro-Ruthenica*, VI, pp. 43–53. (In Ukr.).

10. Bárány, E. (2019). Emil Baletskiy – doslidnyk zakarpatskykh ukrainskykh hovoriv (druhyyi etap naukovoi diialnosti). Do 100-richchia vid dnia narodzhennia [Emil Baletskiy is a researcher of Transcarpathian Ukrainian dialects (the second stage of scientific activity). To the 100th anniversary of his birth]. *Studia Slavica Hung.*, 64/1, pp. 13–26. (In Ukr.).

11. Bárány, E. (2018). Emil Baletskiy – doslidnyk ukrainskoi movy (do 100-richchia vid dnia narodzhennia) [Emil Baletskiy – researcher of the Ukrainian language (to the 100th anniversary of his birth)]. *Ukrainska mova*, 2018/4, pp. 150–161. (In Ukr.).

12. Bárány, E. (2015). Emil Baletskiy yak dialektoloh [Emil Baletskiy as a dialectologist]. *Hungaro-Ruthenica*, VII, pp. 31–38. (In Ukr.).

13. Bárány, E. (2018). Z istorii ukrainsko-uhorskoj ta uhorsko-ukrainskoi leksohrafii [From the history of Ukrainian-Hungarian and Hungarian-Ukrainian lexicography]. H. Skrypnik (editor-in-chief). In: IX Mizhnarodny konhres ukrainistiv. Movoznavstvo. Zbirnyk naukovykh statei [IX International Congress of Ukrainians. Linguistics. Collection of scientific articles] (pp. 578–587). Kyiv: Publishing House IMFE. (In Ukr.).

14. Bárány, E. (2013). Leksyka uhorskoho pokhodzhennia ta yii tlmachennia v istorichnykh slovnykakh ukrainskoi movy [Vocabulary of Hungarian origin and its interpretation in historical dictionaries of the Ukrainian language]. *Studia Slavica Hung.*, 58/1, pp. 27–37. (In Ukr.).

15. Bárány, E. (2009). Leksychni hunharyzmy u tvorakh ukrainskykh pysmennykiv Zakarpattia [Lexical Hungarianisms in the Works of Ukrainian Writers of Transcarpathia]. *Ukrainska mova*, 2009/2, pp. 56–69. (In Ukr.).

16. Bárány, E. (2018). Novyyi etap u rozvytku ukrainsko-uhorskoho ta uhorsko-ukrainskoho slovnykarstva (z seredyiny KhKh stolittia) [A new stage in the development of Ukrainian-Hungarian and Hungarian-Ukrainian vocabulary (since the middle of the twentieth century)]. *Hungaro-Ruthenica*, VIII, pp. 29–41. (In Ukr.).

17. Bárány, E. (2018). Pochatky ukrainsko-uhorskoho ta uhorsko-ukrainskoho slovnykarstva [The beginnings of Ukrainian-Hungarian and Hungarian-Ukrainian vocabulary]. P. Hrytsenko (editor-in-chief). In: *Dialektolohichni studii 11. Slovo – slovnyk – korpus* [Dialectological Studies 11. Word – dictionary – corpus] (pp. 52–64). Lviv: Instytut ukrainoznavstva im. Krypiakvycha NAN Ukrainy. (In Ukr.).

18. Bárány, E., Chernycho, S. (2009). Doslidzhennia ukrainsko-uhorskykh mizhmovnykh kontaktiv u Zakarpatskomu uhorskomu instytuti im. Ferentsi Rakotsi [Research of Ukrainian-Hungarian interlanguage contacts at the Transcarpathian Hungarian Institute named after Ferenc Rakoczi]. II. Soós K., Orosz I., Csernicsó I. és más. (szerk.). *Acta Beresasiensis*.

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola tudományos évkönyve, 2009/1, pp. 91–112. (In Ukr.).

19. Gazdag, V. (2012). Vykorystannia mov (ridnoi ta derzhavnoi) uhorskomovnyy uchniamy Zakarpattia. [Use of languages (native and state) by Hungarian-speaking students of Transcarpathia]. PhDr. Marcel Černý Ph D Mgr; Kateřina, Kedron Ph D; PhDr. Marek Příhoda Ph D (szerk.). *Prolinání Slovanských Prostředí*. Prague: Russia Altera, pp. 185–194. (In Ukr.).

20. Zoltán, A. (2018). Vengerskoye slozhnoye budushcheye v areal'nom aspekte [Hungarian complex future in the areal aspect]. Katalin Kroo (chief editor), Eva Bona (ed.). In: *Golosa russkikh filologov iz Budapesta: Literaturovedeniye i yazykoznaniiye na Kafedre russkogo yazyka i literaturny Universiteta im. Loranda Etvsha* [Voices of Russian philologists from Budapest: Literary criticism and linguistics at the Department of Russian Language and Literature of the University Loranda Eötvös]. (pp. 61–66). Budapest: ELTE Eötvös Kiadó. (In Russ.).

21. Zoltán, A. (2018). Vengerskoye slozhnoye budushcheye v slavyanskom kontekste [Hungarian complex future in a Slavic context]. Zapol'skaya N., Obizhayeva M. (Eds.). In: *Vos'myye Rimskiy Kirillo-Mefodiyevskiy chteniya: Materialy konferentsii* [Eighth Roman Cyril and Methodius Readings: Conference Proceedings] (pp. 65–70). Moskva: Indrik. (In Russ.).

22. Zoltán, A. (2011). Vopros o drevneyshem plaste slavyanskikh zaimstvovaniy v vengerskom yazyke i khronologiya denazalizatsii nosovykh v slavyanskom [The question of the oldest layer of Slavic borrowings in Hungarian and the chronology of the denasalization of the nasal in Slavic]. A. F. Zhuravlev, N. Ye. Anan'yeva (Editors-in-chief). In: *Sovremennaya slavistika i nauchnoye naslediy Samuila Borisovicha Bernshteyna: Tezisy dokladov mezhdunarodnoy nauchnoy konferentsii* [Modern Slavic Studies and Scientific Heritage of Samuil Borisovich Bernstein: Abstracts of the International Scientific Conference] (pp. 31–35). Moskva: Institut slavyanovedeniya RAN. (In Russ.).

23. Zoltán, A. (2018). Zi sposterezhen nad istorichnyy slovnykamy skhidnoslovianskykh mov [From observations on historical dictionaries of East Slavic languages]. In: *Dialektolohichni studii 11: Slovo – slovnyk – korpus* [Dialectological Studies 11: Word – dictionary – corpus] (pp. 217–224). Lviv: Instytut ukrainoznavstva im. I. Krypiakvycha NAN Ukrainy. (In Ukr.).

24. Zoltán, A. (2017). Istiny i kur'yozy v istoricheskikh slovnyakh vostochnoslavianskykh yazykov XX–XXI vv. [Truths and curiosities in historical dictionaries of East Slavic languages of the XX–XXI centuries]. *Vestnik Moskovskogo gosudarstvennogo oblastnogo universiteta (elektronnyy zhurnal)* [Bulletin of the Moscow State Regional University (electronic journal)], 4, pp. 1–12. www.evestnik-mgou.ru. (In Russ.).

25. Zoltán, A. (2011). Latyno-Cyrillica: Kyrylychno-latynski hrafichni hibrydy na plakatakh i vyviskakh Lvova [Latin-Cyrillic: Cyrillic-Latin graphic hybrids on posters and vivisks of Lviv]. *Hungaro-Ruthenica*, V, pp. 219–222. (In Ukr.).

26. Zoltán, A. (2018). Uhorske skladene maibutnie v arealnomu aspekte [Hungarian complex future in the areal aspect]. *Hungaro-Ruthenica*, VIII, pp. 183–188. (In Ukr.).

27. Zoltán, A. (2012). Khronolohiia davnykh slovianskykh zapozychen v uhorskii movi z vidobrazhenniam nazalizatsii [Chronology of ancient Slavic borrowings in the Hungarian language with a reflection of nasalization]. *Hungaro-Ruthenica*, VI, pp. 187–192. (In Ukr.).

28. Kovach, O. (2015). Do pytannia slovianskoho pokhodzhennia uhorskykh vizsga, vizsgál: Polemichni zavvazhennia do etymolohii, zaproponovanoi Liuborom Kralykom [On the question of the Slavic origin of the Hungarian vizsga, vizsgál: Controversial remarks on the etymology proposed by Lubor Králík]. *Hungaro-Ruthenica*, VII, pp. 119–127. (In Ukr.).

29. Kocsis, M. (2018). K rozhdenuy modernogo ukrainskogo pravopisaniya [To the birth of modern Ukrainian spelling]. *Studia Slavica Hung.*, 63/1, pp. 79–88. (In Russ.).

30. Kocsis, M. (2014). *Ukrainskiye rukopisi v Vengrii: Issledovaniya po Skotarskomu uchitel'nomu yevangeliyu i Segedskey mineye XVI veka* [Ukrainian Manuscripts in Hungary: Studies on the Cattle Teacher's Gospel and the Szeged Mines of the 16th Century]. Szeged: Szeged University. (In Russ.).

31. Kocsis, M. (2011). Dekilka zavvazhen do istorii ukrainskoho pravopysu [Some remarks on the history of Ukrainian spelling]. *Hungaro-Ruthenica*, V, pp. 111–119. (In Ukr.).

32. Kocsis, M. (2018). Do pytannia istorii deiakykh sliv ukrainskoi movy [On the question of the history of some words of the Ukrainian language]. *Hungaro-Ruthenica*, VIII, pp. 79–83. (In Ukr.).

33. Kocsis, M. (2001). Zoshyty Sehedskoi minei [Notebooks of the Szeged mine]. *Hungaro-Ruthenica*, II, pp. 183–189. (In Ukr.).

34. Kocsis, M. (2012). Mykhailo Maksymovych: etymolohist chy fonetyk? [Mikhail Maksimovich: etymologist or phonetician?]. *Hungaro-Ruthenica*, VI, pp. 93–96. (In Ukr.).

35. Kocsis, M. (2015). Misto, de pokhovaly yer [The city where the er was buried]. *Hungaro-Ruthenica*, VII, pp. 115–118. (In Ukr.).

36. Kocsis, M. (2006). Mich. *Hungaro-Ruthenica*, III, pp. 203–205. (In Ukr.).

37. Kocsis, M. (1997). Skotarske uchytelne yevanhelie – ukrainsky homiliar 1588 roku [Cattle Teacher's Gospel - Ukrainian Homily of 1588]. Foreword. prof. Vasylyl Nimchuk. [= Bibliotheca Slavica Savariensis IV. Redigit: Károly Gadányi]. Szombathely. (In Ukr.).

38. Lyavinets, M. (2012). Karpatorusskiy bukvar' I. Dobosha i P. Fedora: Mozhno li schitat' pervoye (1925 g.) i vtoroye (1929 g.) izdaniye Bukvarya odnoy i toy zhe knigoy? [Carpathian Primer by I. Dobosh and P. Fyodor: Can the first (1925) and second (1929) editions of the Primer be considered the same book?]. *Hungaro-Ruthenica*, VI, pp. 119–130. (In Russ.).

39. Panko, S. (1998). Rozriznennia znachen neiavnosti i prysviivosti z pohliadu sposobiv yikhnoi movnoi realizatsii [Distinguishing between the

values of implicitness and appropriation in terms of ways of their linguistic implementation]. *Hungaro-Ruthenica*, I, pp. 57–58. (In Ukr.).

40. Pachai, I. (1998). Arealnyye kontakty, otrazhayushchiye fol'klornyy soyuz Karpat: Rezul'taty mikrolingvistikeskogo analiza [Areal contacts, reflecting the folklore union of the Carpathians: Results of microlinguistic analysis]. *Hungaro-Ruthenica*, I, pp. 51–56. (In Russ.).

41. Petkyavichyus, R. (2008). K etimologii slov: Litovskoye lángas 'okno' i vengerskoye láng 'plama' [On the etymology of words: Lithuanian lángas 'window' and Hungarian láng 'flame']. *Hungaro-Ruthenica*, IV, pp. 171–174. (In Russ.).

42. Petkyavichyus, R. (2011). Skloneniye sushchestitel'nykh s osnovoy na -i v "Deyaniyakh aposto'skikh" L'vovskogo "Apostola" 1574 goda [Declination of nouns with a stem on -i in the Acts of the Apostles of the Lviv Apostle in 1574]. *Hungaro-Ruthenica*, V, pp. 167–176. (In Russ.).

43. Pozhgai, I. (2001). Redutsirovannyye glasnyye v predlogakh v Sinayskom paterike [Reduced vowels in prepositions in the Sinai patericon]. *Hungaro-Ruthenica*, II, pp. 161–173. (In Russ.).

44. Pozhgai, I. (2004). *Sinayskiy paterik: Ligvisticheskiy analiz kodeksa Gosudarstvennogo Istoricheskogo muzeya pod signaturoy Sin. 551* [Sinai patericon: Linguistic analysis of the code of the State Historical Museum under the signature of Sin. 551] Szeged: Szeged University. (In Russ.).

45. Pozhgai, I. (2008). Upotrebleniye bukvy Ъ v Vygoleksinskom sbornike kontsa XII v. [Use of the letter Ъ in the Vygoleksinsky collection of the late XII century]. *Hungaro-Ruthenica*, IV, pp. 175–190. (In Russ.).

46. Romaniuk, R. (2008). Leksykohrafichna robota na kafedri ukrainskoi ta rusynskoi filologii Niredzhazkoi vyshchoi shkoly [Lexicographic work at the Department of Ukrainian and Ruthenian Philology of Nyiregyháza Higher School]. *Hungaro-Ruthenica*, IV, pp. 19–23. (In Ukr.).

47. Stankevich, L. (2018). Ustoychivyye yedynitsy yazyka s komponentom gost' v vostochnoslavnykh yazykakh [Stable language units with a guest component in East Slavic languages]. *Hungaro-Ruthenica*, VIII, pp. 125–133. (In Russ.).

48. Stankevich, L. (2006). Ustojlivyya adzinki movy sensavaha polia "mužčyna – žančyna" va ūschodnieslavianskikh movach [Stable language units of the semantic field "man - woman" in East Slavic languages]. *Hungaro-Ruthenica*, III, pp. 177–182. (In Beloruss.).

49. Tóth, H. I. (2008). K istorii praslavyanskikh zvukosochetaniy *t'rt, *t'rt v bolgarskom i rusском yazykakh [On the history of the Proto-Slavic sound combinations *t'rt, *t'rt in Bulgarian and Russian]. *Hungaro-Ruthenica*, IV, pp. 223–228. (In Russ.).

50. Udvari, I. (2006). Aleksander Dukhnovych – prodovzhatel' traditsiy rusynskoho literaturnoho yazyka [Alexander Dukhnovich – the successor of the traditions of the Ruthenian literary language]. *Hungaro-Ruthenica*, III, pp. 107–115. (In Beloruss.).

51. Khanykina, N. (2008). Leksyko-semantichna klasyfikatsiia diiesliv na poznachennia fizychnoho ta psykhychnoho stanu subiekta [Lexical-semantic classification of verbs to denote the physical and mental state of the subject]. *Hungaro-Ruthenica*, IV – C. 91–95. (In Ukr.).

52. Shaytosh, N. (2008). Aleksandr Afanas'yevich Potebnya i Kharkovskiy universitet: Seredina XIX – nachalo XX stoletiya [Alexander Afanasevich Potebnya and Kharkiv University: Mid-19th - early 20th century]. *Hungaro-Ruthenica*, IV, pp. 191–204. (In Russ.).

53. Shtefutsa, V. (2011). Uhorski osobovi nazvy v ukrainsko-moldavskyykh hramotakh XIV-XV stolittia [Hungarian personal names in Ukrainian-Moldavian charters of the 14th – 15th centuries]. *Hungaro-Ruthenica*, V, pp. 195–199. (In Ukr.).

54. Shtefutsa, V. (2008). Uhorski osobovi nazvy ta nazvy uradiovtsiv u hramotakh XIV-XV stolittia [Hungarian personal names and names of government officials in the letters of the XIV-XV centuries]. *Hungaro-Ruthenica*, IV, pp. 217–222. (In Ukr.).

55. Abonyi, A.T. (2012). A nyiregyházi ukrainisztika és ruszinisztika Udvari István után (2005–2011). *Hungaro-Ruthenica*, VI, pp. 7–15.

56. Abonyi, A.T. (2008). Az ukrán-magyar szótár lexikai germanizmusairól. *Hungaro-Ruthenica*, IV, pp. 25–40.

57. Abonyi, A.T. (2011). Lexikai germanizmusok ruszin népnépvélvű kiadványokban. *Hungaro-Ruthenica*, V, pp. 7–27.

58. Bárány, E., Gazdag, V. (2017). Magyar-ukrán és ukrán-magyar szótárak a 21. században. Fábiny Zsuzsanna (szerk.). In: *A magyar és a szomszédos országok többségi nyelveinek kétnyelvű szótára* (pp. 42–64). Budapest: Tinta Könyvkiadó.

59. Bárányné Komári, E. (2011). A hungarizmusok fogalomköri csoportosítása a kárpátaljai ruszin irodalomban. *Hungaro-Ruthenica*, V, pp. 57–82.

60. Bárányné Komári, E. (2008). A magyar lexikai kölcsönzés eredményeiről: Jurij Čori // Slovar' rusynskoho jazyka alapján. *Hungaro-Ruthenica*, IV, pp. 51–68.

61. Gazdag, V. (2012). A Beregszászi járás ukrán tannyelvű iskoláiban tanuló magyar diákok nyelvhasználati sajátosságai. *Hungaro-Ruthenica*, VI, pp. 77–91.

62. Gazdag, V. (2018). A kárpátaljai magyar nyelvjárások keleti szláv kölcsönzavaiknak szemantikai változásairól. Karmacs, Zoltán; Máté, Réka (szerk.). In: *Nyelvek és nyelvváltozatok térben és időben* (pp. 132–138). Ungvár: RIK-U Kiadó.

63. Gazdag, V. (2018). A kárpátaljai magyar nyelvjárásokban meghonosodott keleti szláv kölcsönzések alakváltozatainak létrejöttéről. *Hungaro-Ruthenica*, VIII, pp. 69–77.

64. Gazdag, V. (2013). Az anyanyelv használati körének módosulásai Kárpátalján. Kötél, Emőke; Szóták, Szilvia (szerk.). In: *Határhelyzetek IV. Hagyomány és jövőképek. Anyanyelv(ek), oktatáspolitikai stratégiák, karrierkövetés* (pp. 94–120). Budapest: Balassi Intézet Márton Áron Szakkollegium.

65. Kocsis, M. (2008). A Sárospataki Evangélium helyesírásáról. *Hungaro-Ruthenica*, IV, pp. 103–109.

66. Kocsis, M. (1998). Az 1588. évi ukrán homiliumról. *Hungaro-Ruthenica*, I, pp. 169–174.

67. Kocsis, M. (1999–2001). The Szeged Minea. A Cyrillic Manuscript from the Late 16th Century. [= Bibliotheca Slavica Savariensis VI/1–3. Redigit: Károly Gadányi]. Szombathely.

68. Mokány, S. (2008). Betekintés néhány azonos szemléletet tükröző magyar és (kárpát)ukrán szó keletkezésmódjába. *Hungaro-Ruthenica*, IV, pp. 159–169.

69. Mokány, S. (2006). Jövevényyszó-kutatás és néprajz: Areális nyelvészeti-néprajzi tanulmány. *Hungaro-Ruthenica*, III, pp. 183–201.

70. Szőke, L. (2006). Az ukrán liturgikus könyvek használatának problémái a történelmi Magyarországon. *Hungaro-Ruthenica*, III, pp. 125–133.

71. Taskovics, O. (2018). Online közösségek az ukrán mint idegen nyelv tanításában. *Hungaro-Ruthenica*, VIII, pp. 135–141.

72. Tóth, H. I. (1998). A Dobrolo-evangélium jelentősége az ukrán nyelvtörténet számára. *Hungaro-Ruthenica*, I, pp. 155–162.

73. Tóth, H. I. (2006). A Múzeumi Evangélium datálásának és rokonságának kérdéseire. *Hungaro-Ruthenica*, III, pp. 169–175.

74. Tóth, H. I. (2001). Gondolatok a harkovi nyelvészeti iskoláról. *Hungaro-Ruthenica*, II, pp. 133–137.

75. Udvari, I. (2005–2006). *Magyar-ukrán szótár I–II*. Nyiregyháza: Nyiregyházi Főiskola.

76. Udvari, I. (2008). On the Question of Hungarian Loanwords in the Literary Language of Subcarpathian Rusyns. *Hungaro-Ruthenica*, IV, pp. 9–17.

77. Udvari, I. (2001). Szerkesztői megjegyzések a készülő ukrán-magyar szótárhoz: Előszó és mutató a szótárból. *Hungaro-Ruthenica*, II, pp. 139–160.

78. Udvari, I. (2000–2003). *Ukrán-magyar szótári adatbázis I–VI*. Nyiregyháza: Nyiregyházi Főiskola.

79. Zoltán, A. (1998). "Régi" szavak új szótárakban: A keleti szláv nyelvtörténeti szótárak néhány furcsasága. *Hungaro-Ruthenica*, I, pp. 163–168.

80. Zoltán, A. (2018). A fog segédige szláv párhuzamai. Dudás Mária – Dudás Előd (szerk.). In: *Velenctől Dubrovnikig: Köszöntő kötet Vig István tiszteletére* (pp. 251–264). Budapest: ELTE BTK Szláv Filológiai Tanszék.

81. Zoltán, A. (2015). A magyar vizsga szó eredetéről. *Hungaro-Ruthenica*, VII, pp. 283–290.

82. Zoltán, A. (2012). A szláv denazalizáció a magyar szavak tükrében: Bárdosi Vilmos (szerk.). In: *A szótól a szövegig: Az MTA Modern Filológiai Társasága tudományos konferenciájának előadásai* (pp. 277–280). Budapest: Tinta Könyvkiadó.

83. Zoltán, A. (2008). Aszimmetrikus szólások – szabadon bocsát/enged: rabul/foglyul ejt. *Hungaro-Ruthenica*, IV, pp. 239–245.

84. Zoltán, A. (2015). Darázs és vizsga. Báth M. János; Bodó Csanád; Kocsis Zsuzsanna (szerk.). In: *A nyelv dimenziói: Tanulmányok Juhász Dezső tiszteletére* (pp. 161–167). Budapest: ELTE Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézete – Magyar Nyelvtudományi Társaság.

85. Zoltán, A. (2014). Einige Bemerkungen zu Lubor Králik's slawischer Etymologie von ung. vizsga, vizsgál. *Studia Etymologica Cracoviensia*, 19, pp. 211–213.

86. Zoltán, A. (2018). Miért éppen fog a jövő idő segédigeje? *Acta Hungarica*, 23, pp. 42–47. http://real.mtak.hu/72625/1/acta_hungarica.pdf.

87. Zoltán, A. (2018). Miért éppen fog a jövő idő segédigeje? Lizanec Péter (szerk.). In: *Nyelvek, irodalmak és kultúrák kölcsönhatása a globalizáció korában: Az UNE Hungarológiai Központra 30. évfordulója alkalmából rendezett nemzetközi tudományos konferencia* (p. 14). Ungvár: Ungvári Nemzeti Egyetem.

88. Zoltán, A. (2012). Szláv nazálisokat tükröző régi szláv jövevényzavaink időrendje: Legendák, kódexek, források. In: *Tanulmányok a 80 esztendő H. Tóth Imre tiszteletére* (pp. 383–387). Szerk. Kocsis Mihály, Majoros Henrietta. Szeged: SZTE Szláv Intézet

II. МОВОЗНАВЧІ СТУДІЇ ПЕРІОДИКИ

HUNGARO-RUTHENICA (БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ОПИС)

Бібліографічний опис складається з вказівки прізвища автора та його імені, року видання, назви статті, номера тому та сторінок. У публікації, написаних угорською мовою, у квадратних дужках подано назву абстракту або український переклад назви статті (якщо такої не було).

Алексеева С. 2015. Сполучники сурядності у системі засобів вираження сурядного зв'язку та семантико-синтаксичних відношень. VII: 7–17.

Аляхнович М. 1998. Сістэмнась адносін сэнсавага звяна "слова – фразеалагізм" у беларускай і ўкраінскай мовах. I: 59–64.

Антошків Г. 2011. Вставні та випадні о, е наприкінці слова. V: 29–35.

Багмут І. 2011. Афікси і семантична структура лексеми. V: 47–55.

Багмут І. 2012. Текст у системі навчання українській мові як іноземній. VI: 33–42.

Багмут І. 2015. Лексичні новотвори та суспільно-політична ситуація в Україні кінця 2013–2014 рр. VII: 19–30.

- Багмут І. 2018. Видові форми української мови: Використання в минулому часі. VIII: 7–17.
- Банова С. 1998. Някои наблюдения върху родноезиковата интерференция. I: 65–72.
- Барань Є. 2012. Дослідження Шандора Моканя в галузі українського мовознавства. VI: 43–53.
- Барань Є. 2015. Еміль Балецький як діалектолог. VII: 31–38.
- Барань Є. 2018. Новий етап у розвитку українсько-угорського та угорсько-українського словникарства (з середини ХХ століття). VIII: 29–41.
- Берковець В. 2018. Основні афіксальні моделі творення ергонімів-фонетичних слів у сфері сучасного українського неймінгу. VIII: 43–51.
- Білоусенко П. 2015. Конфіксальні прислівники у творах Т.Г. Шевченка. VII: 39–50.
- Брус М. 2015. Фемінитиви в лексикографічній спадщині Євгена Костянтиновича Тимченка. VII: 51–61.
- Виноградський Б. 2018. Українська стрілецька спортивна термінологія: Сучасний стан і перспективи розвитку. VIII: 173–182.
- Висоцький А.В. 2012. Прислівникова та присудкова зони функціонування ступеньованих прислівникових форм. VI: 175–185.
- Денисюк В. 2015. Біблійнонімна фразеологія української поезії середини ХVІІ ст. VII: 63–78.
- Золтан А. 2011. Латино-Сугіліса: Кирилично-латинські графічні гібриди на плакатах і вивісках Львова. V: 219–222.
- Золтан А. 2012. Хронологія давніх слов'янських запозичень в угорській мові з відображенням назалізації. VI: 187–192.
- Золтан А. 2018. Угорське складене майбутнє в ареальному аспекті. VIII: 183–188.
- Іваночко К. 2015. Вербативи-гунгаризми в бойківських і марамороських говірках: Структурно-семантична, семантико-граматична й наголосова співвіднесеність. VII: 99–113.
- Ковач О. 2015. До питання слов'янського походження угорських *vizsga, vizsgál*: Полемічні зауваження до етимології, запропонованої Любором Краликом. VII: 119–127.
- Кочіш М. 2001. Зошити Сегедської мінеї. II: 183–189.
- Кочіш М. 2006. Міч. III: 203–205.
- Кочіш М. 2011. Декілька зауважень до історії українського правопису. V: 111–119.
- Кочіш М. 2012. Михайло Максимович: етимологіст чи фонетик? VI: 93–96.
- Кочіш М. 2015. Місто, де поховали єр. VII: 115–118.
- Кочіш М. 2018. До питання історії деяких слів української мови. VIII: 79–83.
- Лявинец М. 2012. *Карпаторусській букварь* И. Добоша и П. Федора: Можно ли считать первое (1925 г.) и второе (1929 г.) издание Букваря одной и той же книгой? VI: 119–130.
- Макарець Ю. 2018. Мовна ситуація України крізь призму девіацій антропонімної системи української мови. VIII: 103–113.
- Мойсієнко В. 2012. Особливості словотвору іменників в Луцькій книзі 1561 року. VI: 139–145.
- Мойсієнко В. 2015. Чому Шевченко основоположник нової української літературної мови. VII: 179–186.
- Німчук В.В. 2012. Епіграфія гаманця, гіпотетично належного угорському королеві Іштвану I (Святому). VI: 147–156.
- Німчук В.В. 2015. Королівське (Нелабське) Євангеліє 1401 року. VII: 195–214.
- Осипчук В. 2015. Філософська категорія якості та засоби її реалізації у прикметниковій номінації. VII: 215–220.
- Панько С. 1998. Розрізнення значень неявиності і присвійності з погляду способів їхньої мовної реалізації. I: 57–58.
- Пачау І. 1998. Ареальные контакты, отражающие фольклорный союз Карпат: Результаты микролингвистического анализа. I: 51–56.
- Петквявичюс Р. 2008. К етимологии слов: Литовское *lángas* 'окно' и венгерское *láng* 'пламя'. IV: 171–174.
- Петквявичюс Р. 2011. Склонение существительных с окончанием на *-i* в "Деяниях апостольских" Львовского "Апостола" 1574 года. V: 167–176.
- Пожгау І. 2001. Редуцированные гласные в предлогах в Синайском патерике. II: 161–173.
- Пожгау І. 2008. Употребление буквы **ѣ** в Выголексинском сборнике конца XII в. IV: 175–190.
- Романюк Р. 2008. Лексикографічна робота на кафедрі української та русинської філології Ниредьгазької вищої школи. IV: 19–23.
- Скиба Н. 2018. Можливості прецедентних феноменів у викладанні УМІ. VIII: 115–124.
- Станкевич Л. 2018. Устойчивые единицы языка с компонентом *гость* в восточнославянских языках. VIII: 125–133.
- Станкевич Л. 2006. Устойливыя адзінкі мовы сэнсавага поля "мужчына – жанчына" ва ўсходнеславянскіх мовах. III: 177–182.
- Тот І.Х. 2008. К истории праславянских звукоочетаний **tьrt, *tьrt* в болгарском и русском языках. IV: 223–228.
- Удвари І. 2006. Александер Духнович – продовжатель традиції русинського літературного мови. III: 107–115.
- Ханикіна Н. 2008. Лексико-семантична класифікація дієслів на позначення фізичного та психічного стану суб'єкта. IV: 91–95.
- Шайтош Н. 2008. Александр Афанасьевич Потенба и Хаьковский университет: Середина ХІХ – начало ХХ столетия. IV: 191–204.
- Шаркань В. 2015. Проблеми використання української мови у збірнику законів і розпоряджень Чехословаччини (1919–1939). VII: 233–239.
- Штефуца В. 2008. Угорські особові назви та назви урядовців у грамотах ХІV–ХV століття. IV: 217–222.
- Штефуца В. 2011. Угорські особові назви в українсько-молдавських грамотах ХІV–ХV століття. V: 195–199.
- Abonyi A.T. 2008. Az ukrán-magyar szótár lexikai germanizmusairól [Лексичні германізми в українсько-угорському словнику]. IV: 25–40.
- Abonyi A.T. 2011. Lexikai germanizmusok ruszin népnyelvű kiadványokban [Лексичні германізми у виданнях, написаних русинською народною мовою]. V: 7–27.
- Abonyi A.T. 2012. A nyíregyházi ukrainisztika és ruszinisztika Udvari István után (2005–2011) [Україністика і русиністика в Ниредьгазе після смерті Іштвана Удвари (2005–2011)]. VI: 7–15.
- Bárányné Komári E. 2008. A magyar lexikai kölcsönzés eredményeiről: Jurij Čori *Slovar' rusyns'koho jazyka* alapján [До вивчень міжмовних контактів на Закарпатті]. IV: 51–68.
- Bárányné Komári E. 2011. A hungarizmusok fogalomköri csoportosítása a kárpátaljai ruszin irodalomban [Тематична класифікація гунгаризмів на основі літературних творів русинських письменників Західної України]. V: 57–82.
- Gazdag V. 2012. A Beregszászi járás ukrán tannyelvű iskoláiban tanuló magyar diákok nyelvhasználati sajátosságai [Особливості використання мови угорськомовними учнями, які навчаються у школах з українською мовою навчання на території Бергівського району]. VI: 77–91.
- Gazdag V. 2018. A kárpátaljai magyar nyelvjárásokban meghonosodott keleti szláv kölcsönzések

- alakváltozatainak létrejöttéről [Про походження різних форм східнослов'янських запозичень в угорських говірках Закарпаття]. VIII: 69–77.
- Kocsis M. 1998. Az 1588. évi ukrán homiliumról [Український гоміліар 1588 року]. I: 169–174.
- Kocsis M. 2008. A Sárospataki Evangélium helyesírásáról [Орфографія Шарошпатакського евангелія]. IV: 103–109.
- Mokány S. 2006. Jövevényszó-kutatás és néprajz: Areális nyelvészeti-néprajzi tanulmány [Дослідження запозичених слів та етнографія: Ареально лінгвістично-етнографічний аналіз]. III: 183–201.
- Mokány S. 2008. Betekintés néhány azonos szemléletet tükröző magyar és (kárpát)ukrán szó keletkezésésmódjába [К вопросу о возникновении некоторых, имеющих подобную семантику, венгерских и карпато-украинских слов]. IV: 159–169.
- Szöke L. 2006. Az ukrán liturgikus könyvek használatának problémái a történelmi Magyarországon [Проблеми использования украинских литургических книг в исторической Венгрии]. III: 125–133.
- Taskovics O. 2018. Online közösségek az ukrán mint idegen nyelv tanításában [Спільності-онлайн у навчанні українській мові як іноземній]. VIII: 135–141.
- Tóth H. I. 1998. A Dobrilo-evangélium jelentősége az ukrán nyelvtörténet számára [Значення Добрилового евангелія з погляду історії української мови]. I: 155–162.
- Tóth H. I. 2001. Gondolatok a harkovi nyelvészeti iskoláról [Думки про харківську мовознавчу школу] II: 133–137.
- Tóth H. I. 2006. A Múzeumi Evangélium datálásának és rokonságának kérdéseire [К вопросам о датировке и родстве Музейного евангелия]. III: 169–175.
- Udvari I. 2001. Szerkesztői megjegyzések a készülő ukrán–magyar szótárhoz: Előszó és mutató a szótárból [Редакторські зауваження до українсько–угорського словника, що готується: Передмова та ілюстрації зі словника]. II: 139–160.
- Udvari I. 2008. On the Question of Hungarian Loanwords in the Literary Language of Subcarpathian Rusyns. IV: 9–17.
- Zoltán A. 1998. "Régi" szavak új szótárakban: A keleti szláv nyelvtörténeti szótárak néhány furcsasága ["Старі" слова в нових словниках: Деякі дивовижні явища в словниках з історії східнослов'янських мов]. I: 163–168.
- Zoltán A. 2008. Aszimmetrikus szólások – *szabadon bocsát/enged* : *rabul/foglyul ejt* [Два асиметричні фразеологізми]. IV: 239–245.
- Zoltán A. 2015. A magyar *vizsga* szó eredetéről [К этимологии венг. *vizsga* 'экзамен'] VII: 283–290.

Надійшла до редколегії 10.03.21

Mihály Kocsis, Doctor of Hungarian Academy of Sciences, Professor
 ORCID: 0000-0002-0513-5735
 e-mail: kocsism@lit.u-szeged.hu
 University of Szeged, Szeged, Hungary

LINGUISTIC ARTICLES IN THE HUNGARO-RUTHENICA PERIODICAL

The present paper reviews the linguistics articles published in 8 volumes of the periodical *Hungaro-Ruthenica*. The series was founded with the aim of publishing the papers presented at conferences on Ukrainian studies organized every three years in Szeged since 1996. At first, only philologists and historians working in Hungarian higher education institutions participated at these events, which was later extended to include foreign participants.

The first section of this paper includes the annotations of the articles written by colleagues from Hungarian universities, and the second section provides a complete list of the linguistics publications of all conference participants printed in this periodical. The annotations in the first part are supplemented with the bibliographic data of the authors' later publications on the same topics, thus showing the importance of the Szeged conferences and the *Hungaro-Ruthenica* periodical in the history of Ukrainian studies in Hungary in recent decades.

Keywords: history of the Ukrainian language, modern Ukrainian language, Ukrainian-Hungarian language contacts.